

PROCES IMPLEMENTÁCIE SYNODY

SMEROM K ZHROMAŽDENIAM 2027 – 2028

Etapy, kritériá a nástroje na prípravu

PRIPOMENUTIE
INTERPRETÁCIA
NASMEROVANIE
SLÁVENIE

Zhromaždiť Cirkev, aby spoločne nanovo premýšľala nad tým, čo sa udialo, a podelila sa o divy, ktoré vykonal Pán, je praxou zakorenenou v skúsenosti návratu z misie opísanej v evanjeliu. Po tom, čo boli vyslaní po dvoch, „sedemdesiati dvaja sa vrátili natešení“ (Lk 10, 17) a vyrozprávali, čo Pán skrze nich vykonal.

Neskôr aj apoštolská Cirkev prevzala túto istú prax, ako čítame v knihe *Skutkov apoštolov*: „Keď sme prišli do Jeruzalema, bratia nás milo prijali. Na druhý deň šiel Pavol s nami k Jakubovi, kde sa zišli všetci starší. Pozdravil ich a dopodrobna vyrozprával, čo urobil Boh prostredníctvom jeho služby medzi pohanmi“ (Sk 21,17 –19; Porov. tiež Sk 14, 27 a Sk 15, 4. 12).

Práve v týchto rozprávaniach nachádza inšpiráciu synodálny proces v nasledujúcich rokoch, ktorý bude príležitosťou, aby sa **zhromaždil Boží ľud, spoločne uvažoval o diele, ktoré Boh naďalej koná** uprostred nás, **podelil sa o jeho plody a vzdával vdaky**. Takto zhromaždené Cirkvi budú môcť zakúsiť výmenu darov, nadväzujúc na ďalšiu základnú duchovnú dynamiku dosvedčenú Novým zákonom (porov. Rim 15, 26 – 27), ktorú znovu predložil Druhý vatikánsky koncil (porov. LG 13 a 23; AG 38; PO 6, 7 a 10) a ktorú výrazne zdôraznil *Záverečný dokument* (ZD) Synody 2021 – 2024 (najmä b. 120 – 123).

Zhromaždenia v rokoch 2027 – 2028, ktorých príprave je venovaný tento text, patria do implementačnej fázy synody, ktorá predstavuje tretí úsek procesu načrtnutého v apoštolskej konštitúcii *Episcopalis communio*, po fáze konzultácie a načúvania Božiemu ľudu (2021 – 2023) a slávnostnej fáze, ktorá vyvrcholila dvoma zasadaniami XVI. riadneho všeobecného zhromaždenia Synody biskupov v októbri 2023 a v októbri 2024. Odovzdaním *Záverečného dokumentu* otvoril pápež František túto novú etapu, ktorú následne potvrdil a podporil pápež Lev XIV. Dokument *Náčrty realizačnej fázy synody* (z 29. júna 2025, dostupný na stránke www.synod.va (slovenský preklad dostupný na: <https://synoda.eu/materialy/> – pozn. red.) ďalej načrtol horizont a štýl tohto procesu a ponúkol kritériá a prvé usmernenia.

Podnety ponúkané v tomto texte majú prispieť k ešte konkrétnejšiemu naplneniu prebiehajúceho procesu tým, že bližšie určujú zapojenie miestnych cirkví a rôznych oblastí cirkevného spoločenstva (ekleziálneho communio). **Implementačná fáza nepridáva k bežnému životu spoločenstiev nové úlohy, ale ho zvnútra usmerňuje a obnovuje**. Pozýva skúšať synodálnejšie formy cirkevného života, overovať ich plody a deliť sa o ne v dynamike výmeny medzi cirkvami, ktorá posilňuje spoločenstvo (communio) a podporuje misiu.

V tomto kontexte možno pochopiť význam zhromaždení ohlásených v texte *Náčrty realizačnej fázy synody*: nie ako izolovaných udalostí, ale ako významných momentov v širšom procese rozlišovania, obrátenia a rastu, ktorý vyvrcholí cirkevným zhromaždením v roku 2028.

Zhromaždenia plánované na najbližšie roky **predstavujú rozhodujúci krok v implementácii synody**. Ako už bolo zdôraznené v *Náčrtoch realizačnej fázy synody*, nejde o pridanie ďalšej formálnej etapy, ani o opakovanie toho, čo sme už prežili v obdobných fázach Synody 2021 – 2024. Cieľom zhromaždení je pomôcť cirkvám premeniť nadobudnutú skúsenosť na spoločnú múdrosť. V hre nie je iba kontinuita procesu, ale jeho dozrievanie.

Zámer je zároveň jednoduchý i náročný: rozpoznať, čo nechal vyrásť Duch Svätý, pochopiť ťažkosti, ktoré ešte stále poznačujú našu cestu, a realisticky, no s dôverou určiť ďalšie kroky. V tomto zmysle zhromaždenia nie sú technickým hodnotením, ale príležitosťou na rozlišovanie, spoluzodpovednosť a vzdávanie vďaka v rámci procesu, na ktorom sa podieľa celá Cirkev.

Aby sa zachovala jednota tohto procesu predkladáme **spoločnú otázku, ktorá môže usmerňovať prácu** na všetkých úrovniach, pričom každá etapa má za úlohu formulovať ju podľa vlastného kontextu:

*Vo svetle cesty, ktorú sme prešli od ukončenia Synody 2021 – 2024,
a s cieľom ponúknuť jej plody ako dar ostatným cirkvám a Svätému Otcovi:*

***Aká konkrétna podoba misijnej synodálnej Cirkvi
a aké nové cesty synodality
sa objavujú vo vašom spoločenstve?***

Táto otázka nás pozýva, aby sme v atmosfére modlitby znovu preskúmali skúsenosti s uvádzaním *Záverečného dokumentu* do praxe: začaté iniciatívy, nové impulzy, prebiehajúce premeny, ale aj ťažkosti, na ktoré sme pritom narazili. Zároveň táto otázka spúšťa (naratívny) proces rozprávania a komunikácie medzi cirkvami, ktorý im pomáha neuzatvárať sa do seba, ale zahrnúť prežité skúsenosti do širšieho horizontu spoločenstva.

Ciele a perspektívy

Hodnotiace zhromaždenie (*assessment*) je **duchovným procesom a zároveň slávnostným momentom, v ktorom sa sumarizuje spoločná komunitná cesta rastu v synodalite**, ktorá je podstatným rozmerom života Cirkvi, zakoreneným v spoločenstve a zameraným na misiu. Cieľom procesu hodnotenia je preto rast celého Božieho ľudu vo vzťahoch a vo vernosti misii Cirkvi vo svete, s osobitnou pozornosťou venovanou účasti žien, mladých ľudí, chudobných a tých, ktorí žijú na okraji našich spoločenstiev.

V samotných zhromaždeniach a pri ich príprave nejde o opakovanie konzultačnej etapy synody, ale o **poučenie sa zo získanej skúsenosti, rozpoznanie jej plodov a ťažkostí, prehodnotenie priorít** a procesov vo svetle pozorného rozlišovania, posilnenie spoluzodpovednosti medzi subjektmi cirkevného života a podporu autentickej výmeny darov medzi cirkvami. Vo všetkom zostáva rozhodujúce pozorne načúvať hlasu Ducha Svätého vo svetle Božieho slova. Zhromaždenia totiž nie sú sociologickým prieskumom ani rozhodovacím procesom. Kvalita modlitby, načúvania

a vzájomného zdieľania je dôležitejšia než množstvo vytvorených materiálov, ktoré majú byť stručné a zamerané na podstatné veci.

Osobitne treba zdôrazniť, že zhromaždenia sú súčasťou širších cirkevných procesov, ktoré si vyžadujú primeraný čas na prípravu, skutočné zapojenie spoločenstiev a participatívnych orgánov, ako aj osobitnú starostlivosť o sprostredkovanie a komunikáciu ich plodov. **Zhromaždenia nepredstavujú zavŕšenie cesty, ale moment jej syntézy a nového impulzu.** To, čo sa v nich rozpozná a zdieľa, má usmerňovať ďalšie kroky, podnecovať dialóg medzi cirkvami a podporovať kontinuitu procesu synodálneho a misijného rastu.

Zodpovednosť a zloženie

Zodpovednosť za proces prináleží diecéznemu alebo eparchiálnemu biskupovi v prípade diecéznych alebo eparchiálnych zhromaždení, predsedovi biskupskej konferencie v prípade národných alebo regionálnych zhromaždení a vedúcim predstaviteľom príslušných kontinentálnych štruktúr v prípade zhromaždení na tejto úrovni. Túto zodpovednosť treba vykonávať v duchu toho, čo uvádza *Záverečný dokument* v bodoch 69 a 92, v spolupráci s participatívnymi orgánmi a synodálnymi tímami, ktorým je zverená organizácia a koordinácia práce. V tejto perspektíve synodálne tímy nie sú iba výkonnými štruktúrami, ale orgánmi, v ktorých dozrela skúsenosť načúvania a spoluzodpovednosti, ktorú treba uchovávať a ďalej rozvíjať. Preto je tam, kde sa tak ešte nestalo, zásadne dôležité aktivovať a podporovať diecézne, národné a kontinentálne synodálne tímy a oznámiť ich zloženie Generálnemu sekretariátu synody.¹

Zloženie zhromaždení musí byť v súlade s ich cieľom. Nejde iba o zastúpenie diecézy alebo Cirkvi určitej krajiny či regiónu, ale o zabezpečenie prítomnosti ľudí, ktorí poznajú prebiehajúce procesy a dokážu ich teologicky a pastoračne interpretovať. Pri výbere účastníkov je potrebné venovať primeranú pozornosť zastúpeniu mužov a žien, rôznych generácií, kultúrnu a cirkevnú rozmanitosť – vrátane kňazov, diakonov, zasvätených osôb, členov združení, hnutí a nových komunít, ako aj veriacich, ktorí nie sú zapojení do organizovaných štruktúr – a tiež na účasť ľudí žijúcich v situáciách zraniteľnosti alebo marginalizácie. Osobitnú pozornosť treba venovať zapojeniu farárov. Je tiež dôležité zohľadniť aj hlasy, ktoré nie sú priamo súčasťou cirkevných štruktúr, a tam, kde je to vhodné, umožniť účasť zástupcov iných cirkví a kresťanských spoločenstiev alebo príslušníkov iných náboženstiev. Úroveň a forma účasti sa môžu líšiť podľa kultúrneho kontextu, kompetencií a skúseností, no je **podstatné, aby boli účastníci ochotní podporovať tento proces aj po roku 2028** a prispievať tak k zabezpečeniu jeho kontinuity.

Keďže počet účastníkov prezenčných stretnutí bude nevyhnutne obmedzený, je potrebné vytvoriť také formy zapojenia, aby sa čo najväčší počet veriacich mohol cítiť skutočne súčasťou procesu. Na tento účel možno organizovať prípravné online stretnutia a umožniť účasť na niektorých zasadnutiach na diaľku, aj prostredníctvom živého vysielania (streamovania) s tlmočením, ak to bude potrebné. Materiály vytvorené počas procesu budú sprístupnené minimálne v online forme. Zároveň však netreba podceňovať význam osobných stretnutí, a to aj v prípravnej fáze, pretože predstavujú nenahraditeľný priestor vzájomného načúvania a spoločného rozlišovania.

¹ Registračný formulár na registráciu diecéznych, národných a kontinentálnych synodálnych tímov je k dispozícii na tomto odkaze: https://synod2024db.com/2025_synodal-teams-registration/

Harmonogram a nástroje

Harmonogram zhromaždení vychádza z toho, čo už bolo uvedené v *Náčrtoch realizačnej fázy synody*:

- **prvý polrok 2027:** diecézne a eparchiálne hodnotiace zhromaždenia;
- **druhý polrok 2027:** národné alebo regionálne hodnotiace zhromaždenia;
- **prvý štvrtrok 2028:** kontinentálne hodnotiace zhromaždenia;
- **október 2028:** cirkevné zhromaždenie vo Vatikáne.

Konkrétne spôsoby realizácie bude potrebné s rozvahou a voľne prispôbiť kultúrnym, spoločenským a tiež politickým podmienkam jednotlivých prostredí. Z metodologického hľadiska zostáva privilegovaným východiskovým bodom rozhovor v Duchu, hoci bude potrebné urobiť primerané úpravy vzhľadom na špecifické požiadavky hodnotiaceho procesu v jednotlivých etapách.

Základnými referenčnými textami tohto procesu zostávajú v prvom rade **Záverečný dokument XVI. riadneho všeobecného zhromaždenia Synody biskupov a Náčrty realizačnej fázy synody**. Okrem toho treba pripomenúť, že postupne sa zverejňujú *Záverečné správy* študijných skupín vytvorených po prvom zasadnutí synody, ktoré sú zhromažďované na osobitnej stránke webového portálu www.synod.va. Tieto *Správy*, ktoré ponúkajú podnety na hlbšie premyslenie niektorých otázok dôležitých pre život Cirkvi, treba prijímať a podľa možnosti začleňovať do jednotlivých etáp procesu. Nie ako obsah, ktorý treba jednoducho aplikovať, ale ako podnety, ktoré môžu osvetliť prebiehajúce rozlišovanie a pomôcť zahrnúť ho do širšieho kontextu.

Na podporu prípravy budú sprístupnené ďalšie pracovné materiály a budú organizované online formačné stretnutia zamerané na objasnenie cieľov a obsahu, ako aj na sprevádzanie tých, ktorí nesú zodpovednosť za realizáciu procesu. Podrobnejšie informácie budú zaslané v pravý čas. Tieto nástroje majú podporiť uvedomelú účasť a jednotný spôsob vedenia zhromaždení pri rešpektovaní rozmanitosti jednotlivých prostredí a zároveň v jednote cirkevnej cesty.

Vychádzajúc z tohto celkového rámca predkladáme teraz niektoré usmernenia týkajúce sa jednotlivých etáp procesu, aby pomohli konkrétnejšie sprevádzať ich realizáciu, pričom naďalej **je potrebné prispôbovať ich rozvahou a voľne osobitostiam každého prostredia**. Každý je pozvaný venovať osobitnú pozornosť tej etape, ku ktorej je povolaný prispieť alebo za ktorú nesie osobitnú zodpovednosť. Zároveň však pohľad na celý proces umožňuje lepšie pochopiť jeho jednotu a šírku, čím podporuje uvedomelejšiu a harmonickejšiu účasť.

ETAPY PROCESU

PRIPOMENUTIE

Úroveň miestnych cirkví (diecéz a eparchií)

INTERPRETÁCIA

Úroveň miestnych cirkví v rámci jednej biskupskej konferencie (národnej alebo regionálnej)

NASMEROVANIE

Úroveň miestnych cirkví na jednotlivých kontinentoch (alebo kontinentálnych oblastiach)

SLÁVENIE

Cirkevné zhromaždenie celej Cirkvi

PROCES IMPLEMENTÁCIE SYNODY

Etapa miestnych cirkví

(Diecézy a eparchie)

- prvý polrok 2027 -

PRIPOMENUTIE
INTEPRETÁCIA
NASMEROVANIE
SLÁVENIE

PRIPOMENUTIE

*A ten, čo sedel na trón, povedal:
„Hľa, všetko robím nové.“
A hovoril: „Píš: Tieto slová sú
verné a pravdivé.“
(Zjv 21,5)*

Etapu miestnych cirkví (diecéz a eparchií) je naplánovaná na prvý polrok 2027 ako čas pripomenutia a rozlišovania. Nejde o jednoduché rekonštruovanie minulosti, ale o cirkevný úkon: **zozbierať a rozpoznať to, čo sa udialo, pochopiť jeho zmysel a nechať vyjsť na povrch to, čo začína klíčiť**. V tomto kontexte „pripomenutie“ neznamena hľadiť do minulosti, ale vidieť prítomnosť vo svetle pôsobenia Ducha Svätého v dejinách a v živote spoločenstiev. Zameranie práce tejto etapy má prevažne **naratívny** charakter.

V tejto etape je miestna cirkev povolaná predovšetkým **zozbierať a navzájom prepojiť skúsenosti, ktoré sa začali rozvíjať**: nové formy misijnej prítomnosti, prax spoluzodpovednosti, cesty počúvania, zmeny v rozhodovacích procesoch či reformy štruktúr. Ide o vyrozprávanie príbehu, ktoré odhaľuje dynamiku, jednotlivé kroky a získané poznatky, pričom treba mať na zreteli trojitú cirkevnú obrátenie zdôraznenú v *Záverečnom dokumente*: obrátenie vzťahov, rozhodovacích procesov a väzieb medzi cirkvami i medzi cirkvou a územím, na ktorom žije. V tejto perspektíve bude dôležité spájať osobný a komunitný rozmer obrátenia bez zanedbania roviny štrukturálnych reforiem.

Táto etapa sa rozvíja v dvoch navzájom úzko prepojených a dopĺňajúcich sa momentoch:

- Prvý moment spočíva v **duchovnom prehodení prežitej skúsenosti**, ktoré sa uskutoční ešte pred zhromaždením a ktoré umožní zozbierať, usporiadať a jasnejšie pomenovať to, čo bolo prežité v jednotlivých oblastiach života cirkvi. Ovocím tejto práce bude **naratívna správa**.
- Druhý moment predstavuje **samotné zhromaždenie**, na ktorom bude táto prvotná reflexia prijatá, zdieľaná a ucelene interpretovaná. Práve tu prostredníctvom vzájomného načúvania a spoločného rozlišovania dozrieva hlbšie pochopenie prekonanej cesty a identifikujú sa podstatné prvky, ktoré treba zachovať a ďalej rozvíjať.

Oba momenty smerujú zároveň k vnútornému rastu spoločenstva aj ku komunikácii s ostatnými miestnymi cirkvami. To, čo dozrelo, je rozpoznané a ponúknuté ako príspevok k širšej cirkevnej ceste. Preto bude zhromaždenie aj príležitosťou napísať **list ostatným cirkvám**, v ktorom sa podelí o najvýznamnejšie plody hodnotiaceho procesu.

A. Naratívna správa

Východiskovým bodom tejto etapy je **pozorné a dôkladné prehodenie doteraz prekonanej cesty**. Jeho základom je ústredná otázka, ktorá usmerňuje celý proces a ktorá sa konkretizuje v podmienkach danej diecézy alebo eparchie.

*Vo svetle cesty, ktorú sme prešli od ukončenia Synody 2021 – 2024, a s cieľom
ponúknuť jej plody ako dar ostatným cirkvám a Svätému Otcovi:
Aká konkrétna podoba misijnej synodálnej Cirkvi a aké nové cesty synodality sa
objavujú vo vašom spoločenstve?*

Na základe tejto otázky je potrebné skúmať, akým spôsobom sa *Záverečný dokument* synody uvádza do života, aké procesy sa začali, aké premeny prebiehajú, aké ťažkosti sa objavili a aké perspektívy sa črtajú do budúcnosti.

Aby sa táto práca podporila a získala konkrétnejšiu podobu, dokument *Náčrty realizačnej fázy synody* navrhuje niekoľko oblastí, v ktorých sa miestne cirkvi môžu pýtať sami seba, aby rozpoznali kroky prijatia a rozvoja synodálneho procesu:

- podpora synodálnej spirituality (porov. *Záverečný dokument* [ZD], 43 – 46) a liturgie prežívanej v synodálnom duchu (porov. ZD 27);
- doceňovanie a rozvoj služieb (ministérií) a chariziem; prístup laikov k vedúcim pozíciám, ktoré nevyžadujú sviatosť posvätného stavu (vysviacky) a k ďalším cirkevným zodpovedným pozíciám (porov. ZD 60, 75 – 77);
- praktizovanie cirkevného rozlišovania (porov. ZD 81 – 86), rozhodovacie procesy v synodálnom štýle (porov. ZD 93 – 94) a fungovanie participatívnych orgánov v synodálnom štýle (porov. ZD 103 – 106);
- rozvoj praxe transparentnosti, zodpovednosti za vykazovanie výsledkov a hodnotenia (porov. ZD 95 – 102);
- misijná obnova farností a miestnych spoločenstiev (porov. ZD 117 – 119);
- vzťahy medzi susednými diecézami, v rámci regiónov a medzi jednotlivými krajinami (porov. ZD 124);
- synodálny štýl v ekumenických vzťahoch (porov. ZD 137 – 138);
- synodálny štýl v medzináboženských vzťahoch (porov. ZD 123);
- synodálny štýl v organizovanej prítomnosti Cirkvi v spoločnosti (v oblasti vzdelávania, kultúry, ľudského rozvoja, prijatia, zdravotníctva a pod.; porov. ZD 118) ako aj pri podpore mieru, spravodlivosti a starostlivosti o náš spoločný domov (porov. ZD 47 – 48, 121);
- formácia k synodalite (porov. ZD 143 – 151) a synodálny charakter ciest kresťanskej iniciácie (porov. ZD 142);
- a ďalšie.

Tento zoznam, ktorý zd'aleka nie je vyčerpávajúci, má slúžiť ako pomôcka, aby sa nezanedbali dôležité rozmery skúsenosti. Každá miestna cirkev je pozvaná, aby venovala osobitnú pozornosť tým oblastiam, ktoré sú najvýznamnejšie v jej vlastnom kontexte, **bez povinnosti zaoberať sa všetkými uvedenými témami**. V každom prípade je nevyhnutné, aby sa reflexia nesústredila výlučne na vnútorný život kresťanského spoločenstva, ale aby si zachovala misijnú perspektívu: **Ako skúsenosť implementácie synody prispela alebo môže prispieť k tomu, aby sa Cirkev stala schopnejšou ohlasovať evanjelium v konkrétnych situáciách ľudského a spoločenského života?**

Na uľahčenie tohto procesu bude v najbližších mesiacoch zaslaný návod na vypracovanie naratívnej správy. Už teraz pripomínáme, že text môže byť doplnený krátkymi príspevkami (orientačne v rozsahu jednej strany), ktoré budú venované

konkrétnym skúsenostiam, ktoré sa považujú za hodné zdieľania, vrátane tých, ktoré nepriniesli očakávané výsledky. Aj takéto skúsenosti totiž môžu poskytnúť cenné podnety na učenie sa a rast.

Koordinácia vypracovania naratívnej správy bude spravidla zverená synodálnemu tímu, ktorý bude pracovať v spolupráci s jednotlivcami a orgánmi zapojenými do rôznych oblastí cirkevného života. **Konečnú zodpovednosť však nesie biskup, ktorému prislúcha aj záverečné schválenie textu.** Ak biskup uzná za potrebné vykonať zmeny alebo doplnenia, vráti text synodálnemu tímu a odôvodní svoje pripomienky. Táto práca musí byť ukončená pred zhromaždením a správa musí byť účastníkom sprístupnená s dostatočným časovým predstihom.

B. Zhromaždenie: celkové prehodnotenie cesty a list ostatným cirkvám

Zhromaždenie predstavuje moment, v ktorom je analytické prehodnotenie prijaté, zdieľané a interpretované vo svetle skúsenosti diecéznej alebo eparchiálnej cirkvi ako celku. **Naratívna správa predstavuje východiskový bod zhromaždenia.** Práve prostredníctvom vzájomného načúvania, dialógu a spoločnej modlitby môže dozrieť ucelenejší pohľad na prekonanú cestu. Rozhovor v Duchu, primerane prispôsobený konkrétnej situácii, zostáva odporúčaným metodologickým východiskom, pričom si treba uvedomiť, že cirkevné rozlišovanie nie je výsledkom kompromisu medzi rôznymi stanoviskami, ale ovocím spoločného načúvania Duchu Svätému.

Cieľom zhromaždenia nie je vypracovať ďalší súhrnný dokument, ale **pripraviť krátky list** určený ostatným miestnym cirkvám na celom svete. V stručnej a komunikatívnej forme má predstaviť hlavné plody, ktoré sa objavili v procese implementácie synody: to, čo sa podarilo pochopiť, to, čo sa javí ako nádejné a perspektívne, i to, čo zostáva otvorené.

Tento list – zámerne stručný – má význam, ktorý presahuje obyčajné informovanie. Predstavuje úkon cirkevnej komunikácie, ktorý umožňuje zapojiť sa do výmeny darov medzi cirkvami, ponúkať vlastnú skúsenosť a zároveň sa otvoriť skúsenosti druhých. Aj na jeho vypracovanie bude v budúcnosti zaslaný špeciálny návod.

Po skončení zhromaždenia budú naratívna správa aj list odovzdané národnému (alebo regionálnemu) synodálnemu tímu ako príspevok k nasledujúcej etape rozlišovania. Zároveň budú zaslané Generálnemu sekretariátu synody najneskôr **do 30. júna 2027.**

ZHRNUTIE

Počas etapy miestnych cirkví sa vypracujú dva odlišné, no vzájomne sa dopĺňajúce výstupy: **pred zhromaždením** naratívna správa, ktorá systematicky zhrnie duchovné, teologické a pastoračné prehodnotenie skúseností v jednotlivých sledovaných oblastiach; **počas zhromaždenia** list ostatným cirkvám, ktorý stručne vyjadrí celkový význam prekonanej cesty a hlavné zozbierané plody.

Práve v tomto dvojitom úsilí – najprv zameranom dovnútra diecézneho alebo eparchiálneho spoločenstva a následne smerom navonok – sa pod konečnou zodpovednosťou biskupa rozhoduje o kvalite celej tejto etapy. Nejde iba o lepšie pochopenie toho, čo sa udialo, ale o spoločné rozpoznanie toho, čo Duch Svätý privádza k zrodu, a o zdieľanie tejto skúsenosti ako daru pre cestu celej Cirkvi.

PROCES IMPLEMENTÁCIE SYNODY

Etapa miestnych cirkví príslušnej biskupskej konferencie

(národná a regionálna)

- druhý polrok 2027 -

PRIPOMENUTIE
INTEPRETÁCIA
NASMEROVANIE
SLÁVENIE

INTERPRETÁCIA

*„Neboj sa! Ja som Prvý a Posledný a Živý [...].
Napíš teda, čo si videl: čo je a čo sa má stať potom.
Tajomstvo siedmich hviezd, ktoré si videl v mojej
pravici, a siedmich zlatých svietnikov je
toto: sedem hviezd sú anjeli siedmich
cirkví a sedem svietnikov je sedem cirkví.“
(Zjv 1, 17-20)*

V rámci celého procesu predstavuje etapa miestnych cirkví združených v biskupskej konferencii čas múdrej a teologickej interpretácie. Po práci prehodnocovania a rozprávania (narácie), ktorú vykonali diecézy a eparchie, prichádza ďalší krok: **priať plody, ktoré tieto diecézy a eparchie priniesli, dať ich do vzájomného vzťahu a umožniť, aby sa ukázal ich širší cirkevný význam.** Je to moment, keď sa miestne skúsenosti, bez straty svojej konkrétnosti začleňujú do širšej perspektívy, schopnej rozpoznať spoločné dynamiky, zhody i napätia, ako aj perspektívy, týkajúce sa života Cirkvi na danom území ako celku.

Vo všeobecnosti **v tejto etape zohrávajú hlavnú úlohu cirkvi patriace do tej istej biskupskej konferencie**, ktorá v tomto bode procesu predstavuje prirodzený referenčný rámec pre rozlišovanie a spoločnú reflexiu. Tam, kde si to okolnosti vyžadujú, však môže byť táto etapa realizovaná aj na užšej úrovni cirkevných regiónov (napríklad v rámci cirkevných provincií) alebo naopak v širších regiónoch, združujúcich krajiny s podobným kultúrnym, spoločenským či pastoračným kontextom (ako sa to deje napr. v niektorých častiach Afriky alebo Európy). V tejto perspektíve sú aj cirkvi združené v CEAMA (Cirkevná konferencia Amazónie) pozvané rozvíjať vlastný špecifický proces, ktorý sa následne začlení do širšieho spracovania skúseností cirkví Latinskej Ameriky. Diecézy alebo eparchie, ktoré nepatria do žiadnej biskupskej konferencie, sú vyzvané, aby si určili také zoskupenie cirkví, s ktorým bude osobitne prínosné uskutočniť túto etapu vzhľadom na kultúrnu, spoločenskú alebo pastoračnú blízkosť.

Pod neustálou zodpovednosťou predsedu biskupskej konferencie sú synodálne tímy povelané koordinovať túto fázu, pričom spolupracujú s orgánmi, komisiami a kompetentnými osobami na národnej alebo regionálnej úrovni a primeraným spôsobom zapájajú aj odborníkov a zástupcov diecéznych či eparchiálnych synodálnych tímov.

Aj táto etapa je rozdelená na dva odlišné, no vzájomne sa dopĺňajúce momenty. Prvý je venovaný dôkladnému prehodnoteniu vybraných tém, a to aj prostredníctvom vypracovania tematických podkladov, ktoré povedú k **vypracovaniu teologicko-pastoračnej správy**; druhý moment sa sústreďuje na samotné zhromaždenie, ktoré má za úlohu sformulovať spoločnú interpretáciu prekonanej cesty a sprostredkovať jej plody ostatným cirkvám prostredníctvom **listu**.

A. Teologicko-pastoračná správa

Prvým krokom tejto etapy je **vypracovanie tematických podkladov**, ktoré umožnia usporiadať a jasnejšie pomenovať to, čo sme prežili a začali rozvíjať v rôznych oblastiach cirkevného života. Práca spočíva v zozbieraní a spracovaní podnetov vyplývajúcich z príspevkov diecéz a eparchií (naratívnych správ a listov), prostredníctvom vypracovania všetkých nasledujúcich tematických podkladov:

1. Podpora synodálnej spirituality (porov. ZD 43 – 46) a liturgie prežívanej v synodálnom duchu (porov. ZD 27).
2. Doceňovanie a rozvoj služieb (ministérií) a chariziem; prístup laikov k vedúcim pozíciám, ktoré nevyžadujú sviatosť posvätného stavu (vysviacky) a k ďalším cirkevným zodpovedným pozíciám (porov. ZD 60, 75 – 77).
3. Praktizovanie cirkevného rozlišovania (porov. ZD 81 – 86), rozhodovacie procesy v synodálnom štýle (porov. ZD 93 – 94) a fungovanie participatívnych orgánov v synodálnom štýle (porov. ZD 103 – 106).
4. Rozvoj praxe transparentnosti, zodpovednosti za vykazovanie výsledkov a hodnotenia (porov. ZD 95 – 102).
5. Misijná obnova farností a miestnych spoločenstiev (porov. ZD 117 – 119).
6. Vzťahy medzi susednými diecézami, v rámci regiónov a medzi jednotlivými krajinami (porov. ZD 124).
7. Synodálny štýl v ekumenických vzťahoch (porov. ZD 137 – 138).
8. Synodálny štýl v medzináboženských vzťahoch (porov. ZD 123).
9. Synodálny štýl v organizovanej prítomnosti Cirkvi v spoločnosti (v oblasti vzdelávania, kultúry, ľudského rozvoja, prijatia, zdravotníctva, a pod.; porov. ZD 118) ako aj pri podpore mieru, spravodlivosti a starostlivosti o náš spoločný domov (porov. ZD 47 – 48, 121).
10. Formácia v synodalite (porov. ZD 143 – 151) a synodálny charakter ciest kresťanskej iniciácie (porov. ZD. 142).

Ďalšie tematické podklady vyzývajú k prehodnoteniu špecifických otázok, ktoré sú najviac výrazné v dynamike zoskupenia cirkví:

11. Formácia v synodalite v seminároch (porov. ZD 142)
12. Synodálny štýl a formácia v synodalite na teologických fakultách a inštitúciách (porov. ZD 67).
13. Synodálny štýl biskupských konferencií a ich štruktúra (porov. ZD 125).
14. Účasť zasväteného života a laických združení na synodálnej dynamike miestnej Cirkvi (porov. ZD 65, 118).

Prostredníctvom spracovania týchto tematických podkladov (pre ktoré bude v príslušnom čase poskytnutá metodická osnova) sa má ukázať nielen to, čo sa podarilo uskutočniť, ale predovšetkým **dynamiky, ktoré prechádzajú jednotlivými oblastami, kritériá, ktoré sa postupne vynárajú, a otázky, ktoré si vyžadujú ďalšie prehĺbenie**. V porovnaní s predchádzajúcou etapou si táto práca vyžaduje výraznejšiu teologickú a pastoračnú interpretáciu skúsenosti. Po vypracovaní tematických podkladov sa pod koordináciou synodálneho tímu pristúpi k vypracovaniu niekoľkostranového úvodu, ktorý poskytne celkovú teologicko-pastoračnú interpretáciu.

Úvod a tematické materiály vytvoria teologicko-pastoračnú správu, ktorá zachytí hlavné dynamiky, ktoré sa ukázali, prierezové otázky presahujúce jednotlivé oblasti, ako aj perspektívy, ktoré sa otvárajú pre budúcu cestu. Táto správa predstavuje cenný zdroj, pretože dáva zaznieť cirkevnému vedomiu, ktoré dozrelo na miestnej úrovni. Sprostredkúva to, čo bolo prijaté od miestnych cirkví, a podnecuje ich, aby svoju cestu vnímali v širšom a spoločnom horizonte, a zároveň sa stáva východiskovým bodom práce národného (alebo regionálneho) hodnotiaceho zhromaždenia.

V tejto fáze synodálne tímy zároveň posúdia najvhodnejšie spôsoby zverejnenia a šírenia listov ostatným cirkvám, ktoré vypracovali diecézy a eparchie, ako konkrétneho znaku prekonanej cesty a rozmanitosti hlasov, ktoré ju spoluvytvárali.

B. Zhromaždenie: celkové prehodnotenie cesty a list ostatným cirkvám

Národné (alebo regionálne) hodnotiace zhromaždenie má za úlohu prijať rôzne doručené materiály (teologicko-pastoračnú správu; naratívne správy a listy ostatným cirkvám vypracované diecézami alebo eparchiami) a organickým spôsobom ich znovu prečítať a interpretovať. Cieľom nie je vytvoriť súhrn, ale umožniť, aby sa zrodila spoločná interpretácia prekonanej cesty, schopná pomenovať to, čo sa javí ako najvýznamnejšie pre prítomnosť i budúcnosť.

Konkrétne bude zhromaždenie poverené vypracovaním listu adresovaného miestnym cirkvám a zoskupeniam cirkví na celom svete. V stručnej a komunikatívnej forme budú v tomto liste vyjadrené hlavné plody prekonanej cesty: to, čo sme sa naučili, to, čo sa ukazuje ako nádejné, a podnety, ktoré možno ponúknuť ako príspevok k spoločnej ceste. Tak ako v miestnej etape, aj tu je starostlivosť o komunikáciu neoddeliteľnou súčasťou procesu: práve prostredníctvom tejto výmeny cirkvi spoločne rastú.

Teologicko-pastoračná správa a list budú sprístupnené kontinentálnemu synodálnemu tímu ako príspevok pre nasledujúcu etapu procesu a zároveň budú zaslané Generálnemu sekretariátu synody najneskôr **do 31. decembra 2027**.

ZHRNUTIE

Úlohou etapy miestnych cirkví v rámci biskupskej konferencie (národnej alebo regionálnej) je ponúknuť teologicko-pastoračnú interpretáciu prekonanej cesty, ktorá dokáže navzájom prepojiť jednotlivé skúsenosti, vzájomne ich osvetliť vo svetle Božieho slova a učenia Cirkvi a sprostredkovať ich celému Božiemu ľudu v službe jeho misie.

Jej práca sa konkretizuje vo vypracovaní: **pred zhromaždením** – teologicko-pastoračnej správy, pozostávajúcej zo súboru tematických podkladov venovaných uvedeným témam a z úvodu, ktorý ponúka ich celkovú interpretáciu; **počas zhromaždenia** – listu určeného ostatným cirkvám sveta, v ktorom budú zdieľané hlavné plody prekonanej cesty.

K týmto materiálom sa pripája aj usporiadaný súbor naratívnych správ a listov vypracovaných diecézami alebo eparchiami.

PROCES IMPLEMENTÁCIE SYNODY

Etapa miestnych cirkví jednotlivých kontinentov

(alebo kontinentálnych
regiónov)

- prvý štvrťrok 2028 -

PRIPOMENUTIE
INTEPRETÁCIA
NASMEROVANIE
SLÁVENIE

NASMEROVANIE

A videl som, ako z neba od Boha zostupuje sväté mesto, nový Jeruzalem, vystrojené ako nevesta, ozdobená pre svojho ženícha. A počul som mohutný hlas od trónu hovoriť: „Hl'a, Boží stánok je medzi ľuďmi! A bude medzi nimi prebývať; oni budú jeho ľuďom a sám Boh – ich Boh – bude s nimi.“ (Zjv 21, 2 –3).

V rámci procesu implementácie synody predstavuje kontinentálna etapa **moment nasmerovania, schopný otvárať nové perspektívy**. Po prehodení cesty, ktorú uskutočnili diecézy a eparchie, a po interpretácii, ktorá dozrela na úrovni biskupských konferencií (národných alebo regionálnych), sa otvára priestor, v ktorom môžu cirkvi jednotlivých kontinentov spoločne rozpoznať kroky, ku ktorým ich Duch Svätý požíva v rozličných identifikovaných oblastiach. Tento krok si vyžaduje hlbšie načúvanie tomu, ako Duch pôsobí v prežívaní skúsenosti, a požíva rozlišovať prebiehajúce dynamiky vo svetle Božieho slova a tradície Cirkvi, aby mohli vyjsť najavo kritériá a smerovanie na ceste k synodálnej misijnej Cirkvi, ktorá je schopná žiť a pôsobiť v súčasnom svete.

Kontinenty (alebo kontinentálne regióny) nepredstavujú len geografické členenie. Sú výrazom kultúrnych, spoločenských a náboženských prostredí, ktoré spájajú spoločné dynamiky: migračné procesy, kultúrne premeny, politické napätia či zmeny v spôsoboch prežívania viery. Jednotlivé kontinenty preto nie sú iba akýmsi medzistupňom syntézy, ale úrovňou, na ktorej môžu cirkvi spoločne rozpoznať výzvy presahujúce hranice jednotlivých štátov a hľadať na ne spoločné odpovede.

Práca tejto etapy bude spočívať v zbieraní a analýze materiálov vytvorených počas etapy miestnych cirkví danej biskupskej konferencie (národnej alebo regionálnej), doplnenej o vypracovanie špecifických tematických podkladov (najmä o synodálnom fungovaní kontinentálnych zoskupení cirkví). Nasledovať bude vlastná fáza rozlišovania, zameraná na vypracovanie „**správy o perspektívach ďalšieho smerovania**“: teda celkového prehodenia doterajšej cesty, ktoré umožní identifikovať nové priority a spoločné nasmerovanie. Zásadný význam bude mať komunikácia s cirkvami ostatných kontinentov, s ktorými sa budú zdieľať hlavné plody. Výsledky budú zaslané **Generálnemu sekretariátu synody do 30. apríla 2028**.

Osobitné aspekty tejto etapy a **konkrétne spôsoby organizácie práce budú ďalej rozpracované v dialógu so zástupcami jednotlivých kontinentov** s cieľom sformulovať podrobnejšie usmernenia a *ad hoc* podporné materiály.

V tomto kontexte sa uskutoční aj dialóg v rámci Rímskej kúrie o realizácii synody. Jeho výsledky, v spojení s plodmi kontinentálnych zhromaždení, prispievajú k hlbšej integrácii medzi rozlišovaním cirkví a službou orgánov Svätej stolice.

PROCES IMPLEMENTÁCIE SYNODY

Cirkevné zhromaždenie celej Cirkvi

- október 2028 -

PRIPOMENUTIE
INTEPRETÁCIA
NASMEROVANIE
SLÁVENIE

SLÁVENIE

A prišiel jeden zo siedmich anjelov, čo mali sedem čiaš naplnených poslednými siedmimi ranami, a povedal mi: „Pod', ukážem ti nevestu, Baránkovu manželku!“ A v duchu ma preniesol na veľký a vysoký vrch a ukázal mi sväté miesto Jeruzalem, ako zostupuje z neba od Boha ožiarené Božou slávou. [...] A mesto nepotrebuje ani slnko, ani mesiac, aby mu svietili, lebo ho ožiaruje Božia sláva a jeho lampou je Baránok. V jeho svetle budú kráčať národy a králi zeme doň prinesú svoju slávu (Zjv 21, 9 – 10. 23 – 24).

Cesta zhromaždení vyvrcholí na cirkevnom zhromaždení v októbri 2028, prostredníctvom ktorého je celá Cirkev povolaná **rozpoznať, sláviť a ďalej rozvíjať** plody, ktoré dozreli počas implementácie synody. Cirkevné zhromaždenie nemá byť záverečnou bodkou, ale momentom, v ktorom sa uskutočnená cesta zjednocuje, otvára sa ďalšiemu vývoju a odovzdáva sa na rozlišovanie celej Cirkvi pod zodpovednosťou Svätého Otca.

Konkrétna podoba a priebeh cirkevného zhromaždenia budú podrobne stanovené neskôr. Osobitný dokument *Instrumentum laboris* predloží obsah a pracovnú metódu vo svetle prekonanej cesty.

Charakteristickou črtou tejto etapy je jej slávnostný rozmer. Liturgie budú mať osobitným spôsobom za úlohu sprítomniť a zviditeľniť, čo znamená byť synodálnou misijnou Cirkvou: ľuďom zhromaždeným Pánom, načúvajúcim Božiemu slovu, schopným žiť spoločensvo a otvárať sa misii. **Slávnostný rozmer sa nebude týkať iba podujatia vo Vatikáne.** Každá miestna Cirkev bude pozvaná sprevádzať podobnými sláveniami a momentmi zdieľania vo svojom prostredí a podporovať ho modlitbou, aby tak zakúsila konkrétnu formu univerzálneho spoločenstva (communio).

Počas cirkevného zhromaždenia v roku 2028 budú zároveň vytvorené priestory na dialóg a výmenu názorov s cieľom **prehľbiť tematické okruhy, ktoré sa objavili počas celého procesu.** Súčasťou budú aj skupiny rozlišovania zložené z účastníkov synodálnej cesty a z osôb s osobitnými odbornými kompetenciami. Ich úlohou bude znovu prečítať zozbierané materiály z rôznych perspektív (cirkevnej, rodovej, generačnej, kultúrnej, sociálnej). Každá skupina bude vyzvaná, aby ponúkla svoj príspevok na základe otázky, ktorá sprevádza celý proces, ktorá bude pre túto etapu vhodne prispôbená:

*Aká konkrétna podoba misijnej synodálnej Cirkvi
a aké nové cesty synodality sa objavujú
ako plody cesty prekonanej od ukončenia Synody 2021-2024?*

Takto zhromaždené príspevky budú **predložené Svätému Otcovi ako plody procesu rozlišovania.**

V tejto etape sa teda navzájom prelínajú **eucharistické slávenie a rozlišovanie:** to, čo sme prežili, je rozpoznané ako dar, zdieľané v radosti a zverené zodpovednosti celej Cirkvi, aby pod vedením Svätého Otca mohlo naďalej prinášať svoje plody a rodiť nový život.